

Mia Ahola
Nea Ikonen

Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto
Sosionomi (AMK), Kirkon nuorisotyö
Opinnäytetyö 2020

NUORTEN OSALLISUUS TULEVAISUUSSEMINAARIN SUUNNITTELUSSA

TIIVISTELMÄ

Mia Ahola & Nea Ikonen
Nuorten osallisuus tulevaisuusseminaarin suunnittelussa
44 sivua ja 2 liitettä
Syksy 2020
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto
Sosionomi (AMK), Kirkon nuorisotyö

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää nuorten osallisuutta Nuorten tulevaisuusseminaarin suunnittelussa, sillä nuorten osallisuus on ajankohtainen, arvokas ja tärkeä aihe. Nuorten tulevaisuusseminaarin suunnitteluun osallistuu nuoria eri puolelta Suomea, eri evankelis-luterilaisista seurakunnista. Opinnäytetyössä haluttiin myös lisäksi kartoittaa, millaisiin asioihin nuoret ovat voineet vaikuttaa ja millaisiin asioihin he haluaisivat tulevaisuudessa vaikuttaa omassa seurakunnassaan. Opinnäytetyössä tutkittiin myös sitä, mitkä asiat seminaarissa olivat onnistuneita ja olisiko seminaarissa jotain kehitettävää. Opinnäytetyö on tehty yhteistyössä Lasten ja nuorten keskus ry:n kanssa, joka on yksi Nuorten tulevaisuusseminaarina järjestävistä tahoista.

Opinnäytetyössä käytettiin tutkimusmenetelmänä kyselytutkimusta. Kyselytutkimus toteutettiin elokuussa 2020. Nuorten osallisuutta ja kokemuksia tutkittiin kyselyllä, joka sisälsi numeerista arviointia sekä avoimia kysymyksiä.

Alle puolet tulevaisuusseminaarin suunnitteluun osallistuneista nuorista vastasi kyselytutkimukseen. Vähäisestä vastaajamäärästä huolimatta tutkimus antoi vastauksia tutkimuskysymyksiimme. Erityisesti informaatiota antoivat kyselyn avokysymykset. Yleisellä tasolla nuoret ovat olleet tyytyväisiä Nuorten tulevaisuusseminaarin järjestämiseen liittyvissä asioissa ja he kokivat päässeensä osallistumaan sen suunnitteluun. Nuoret ovat myös päässeet vaikuttamaan omien seurakuntiansa asioihin ja ovat edelleen kiinnostuneita vaikuttamismahdollisuuksista. Seminaaria järjestäviin työntekijöihin ja heidän toimintaansa oltiin tyytyväisiä.

Asiasanat: Kyselytutkimus, Lasten ja nuorten keskus ry, Nuoret, Osallisuus, Seurakunta

ABSTRACT

Mia Ahola & Nea Ikonen

Youth participation in the planning of tulevaisuus seminar

44 Pages and 2 appendices

Fall 2020

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor's degree of social services

The aim of this thesis was to find out the participation of young people in Nuorten tulevaisuus seminar, because the participation of young people is a topical, valuable and important topic. Young people from different parts of Finland, from different Evangelical Lutheran congregations, are participating in the planning of the seminar for the future of young people. We also wanted to know what things young people have been able to influence and what things they would like to influence in their own church in the future. We also explored what worked in the seminar and whether there was anything to be developed in the seminar. The thesis has been done in co-operation with Lasten ja Nuorten keskus ry, which is one of the parties organizing the seminar.

In the thesis, we used a survey as a research method. The survey was implemented in August 2020. We surveyed young people's participation and experiences with a survey that included numerical evaluation and open-ended questions.

Less than half of the young people who participated in the planning of the seminar responded to the survey. Despite the small number of respondents, the survey provided answers to the issues we studied. In particular, the information was provided by the open-ended questions of the survey. In general, young people have been satisfied with the organization of the seminar and feel that they have been able to take part in its planning. Young people have also been able to influence the affairs of their own congregations and are still interested in opportunities to influence. The employees who organized the seminar and their activities were satisfied.

Keywords: Congregation, Lasten ja nuorten keskus ry, Participation, Survey, Youth

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 NUORUUDEN MÄÄRITTELY.....	6
3 OSALLISUUS.....	8
3.1 Nuorten osallisuus ja sen merkitys nuorelle	9
3.2 Nuorten osallisuus seurakunnassa.....	11
3.3 Nuorten osallisuuden vahvistaminen	13
4 SEURAKUNTA.....	15
4.1 Seurakuntien toiminta.....	15
4.2 Kirkko tulevaisuudessa.....	15
5 OPINNÄYTETYÖN TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	18
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	19
6.1 Työelämäyhteistyö.....	19
6.2 Nuorten tulevaisuusseminaari.....	20
6.3 Tutkimusmenetelmä	21
6.4 Eettisyys ja luotettavuus.....	22
7 AINEISTON ANALYYSI JA TUTKIMUSTULOKSET	25
7.1 Osallisuus ja vaikuttaminen.....	26
7.2 Osallisuutta estävät tekijät	29
7.3 Seminaarin suunnittelun onnistumiset ja kehittämiskohteet	29
7.4 Osallisuus omassa seurakunnassa	30
7.5 Tulevaisuus.....	31
8 POHDINTA.....	32
8.1 Tutkimustulosten pohdintaa	33
8.2 Ammatillinen kasvu ja kompetenssit.....	35
8.3 Jatkokehittäminen.....	37
9 LÄHTEET	39

10 LIITTEET	43
10.1 Liite 1. SWOT analyysi	43
10.2 Liite 2. Kyselylomake.....	43

1 JOHDANTO

Nuorten osallisuudella on mielestämme suuri merkitys nyt ja tulevaisuudessa. Nuorten osallisuus on aiheena ajankohtainen. Nuorten osallisuus on paljon esillä esimerkiksi mediassa ja sosiaalialan työkentällä. Opintojemme aikana olemme saaneet laadukasta tietoa ja taitoa liittyen nuorten osallisuuteen ja heidän osallistamiseensa. Olemme molemmat olleet jo pitkään kiinnostuneita nuorten mahdollisuuksista vaikuttaa omassa toimintaympäristössään, mikä vaikutti opinnäytetyömme aiheen valintaan. Erityisesti meitä kiinnostavat seurakuntanuorten mahdollisuudet osallisuuteen heidän omissa seurakunnissaan sekä niiden ulkopuolella. Saimme mahdollisuuden toteuttaa opinnäytetyömme yhteistyössä Lasten ja nuorten keskus ry:n kanssa ja tutkimme opinnäytetyössämme nuorten osallisuutta Nuorten tulevaisuusseminaari Kirkko 2030 suunnittelussa.

Nuorten tulevaisuusseminaariin kutsutaan nuoria eri evankelis-luterilaisista seurakunnista ja he pääsevät seminaarissa keskustelemaan yhdessä esimerkiksi siitä, millaisena he toivoisivat seurakunnan näyttäytyvän tulevaisuudessa. Nuoret pääsevät myös keskustelemaan kirkon ajankohtaisista aiheista. Tarkoituksena on, että nuoret pääsevät itse suunnittelemaan ja toteuttamaan seminaaria. (Lasten ja nuorten keskus ry.) Pyrimme selvittämään ja todentamaan nuorten osallisuutta tapahtuman valmisteluissa. Opinnäytetyömme tavoitteena oli tutkia niiden nuorten osallisuutta, jotka osallistuvat Nuorten tulevaisuusseminaari Kirkko 2030 suunnitteluun. Tahdoimme selvittää, kuinka nuoria kuunnellaan ja otetaan huomioon seminaarin valmistelussa sekä millaisena he kokivat seminaarin merkityksen itselleen ja seurakunnalle. Lisäksi halusimme tietää, millä tavoin nuoret toivovat saavansa olla osallisina seurakunnissaan.

Tulevaisuusseminaarin järjestämisessä ovat mukana Lasten ja nuorten keskus ry:n lisäksi kirkkohallituksen Kasvatus- ja perheasiat sekä Nuorten aikuisten vaikuttamisryhmä NAVI. Tulevaisuusseminaaria ovat järjestämässä ja valmistelemassa nuoret, jotka valittiin tehtävään edellisessä seminaarissa.

Vuoden 2020 tulevaisuusseminaari oli tarkoitus järjestää Tampereella 27.–29.maaliskuuta 2020. (Lasten ja nuorten keskus ry.) 12.maaliskuuta 2020 saimme tiedon, että tulevaisuusseminaari on peruttu COVID-19-pandemian takia. Tämä muutti opinnäytetyömme suuntaa hieman, sillä emme päässeet näkemään valmista tulevaisuusseminaaria. Keskityimme siis erityisesti seminaarin suunnitteluun liittyvään osallisuuteen.

Käytimme tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössämme laadullista tutkimusta, ja aineiston keräsimme kyselytutkimuksella. Toteutimme kyselytutkimuksen nuorille, jotka osallistuivat nuorten tulevaisuusseminaari Kirkko 2030 suunnitteluun. Opinnäytetyössämme loimme teoreettisen viitekehyksen käsittelemällä osallisuutta yleisesti sekä keskittymällä erityisesti nuorten osallisuuteen, jonka kautta pystyimme käsittelemään myös muita tärkeitä käsitteitä ja aiheita.

Eetu Tuomi (2016) on tehnyt opinnäytetyön nimeltä Kuuleeko kirkko, täällä nuoret – Nuorten tulevaisuusseminaari osallisuuden edistäjänä, joka pohjautuu myös Nuorten tulevaisuusseminaarin tarkasteluun. Tuomi kuitenkin tutkii aihetta eri näkökulmasta kuin me, joten mielestämme nämä kaksi tutkimusta voivat tukea toisiaan. Opinnäytetyössään Tuomi keskittyi tutkimuksensa osalta paljon seurakunnan näkökulmaan. Tuomen tavoitteena oli tutkia erityisesti sitä, millaista antia seminaari antaa paikallisseurakuntien toimintaan ja nuorisotyöhön. Meidän tutkimuksemme keskittyi erityisesti nuorten osallisuuteen tulevaisuusseminaarin suunnittelussa. Tarkastelimme myös seurakuntaa, mutta emme niin kokonaisvaltaisesti kuin Tuomi. Koemme, että aihettamme ei kuitenkaan voi tutkia niin, että seurakunnan tarkastelun olisi jättänyt kokonaan pois.

2 NUORUUDEN MÄÄRITTELY

Nuoren ja nuoruuden määrittely on epämääräisempää, kuin esimerkiksi lapsuuden määrittely. Edes perustuslaissa ei tunneta nuori-sanaa. Eri laeissa on eri määritelmät esimerkiksi nuoruuden yläikärajalle. (Nieminen 2010, 26.) Lastensuojelulain (L417/2007) mukaan kaikki alle 21-vuotiaat lasketaan nuoriksi. Nuorisolaissa sen sijaan määritellään kaikki alle 29-vuotiaat nuoriksi. Nuoruus on liukuva käsite sekä jokaisen kohdalla yksilöllistä ja riippuu tilanteesta. (L1285/2016; Allianssi ry, Nuorista suomessa.) Lisäksi nuorisolaissa käsitellään nuorten osallisuutta, kuulemista ja vaikuttamisen keinoja (Tähkää ym. 2012, 19). Yhdistyneiden kansakuntien lasten oikeuksien yleissopimuksessa määritellään kaikki alle 18-vuotiaat lapsiksi (Finlex 60/1991). Tämä tarkoittaa sitä, että kaikki lasten oikeuksien yleissopimuksessa määritellyt asetukset koskevat myös alle 18-vuotiaita nuoria.

Aivojen kehityksellä on nykytutkimusten mukaan todella suuri merkitys nuoren elämää mullistavissa asioissa. Tunne-elämän heilahtelut ja tietynlainen mustavalkoinen ajatusmalli ovat yhteydessä aivojen biologisiin muutoksiin. Kehittyminen jatkuu pitkälle aikuisuuteen ja eri alueet aivoissa kypsyvät eri tahtiin. Viimeisenä kehittyvät ne taidot, jotka liittyvät riskien arviointiin ja päätöksentekoon. (Tähkää ym. 2012, 9.)

Fyysinen murrosikä kestää nuorilla 2–5 vuotta, jonka kehon tuottamat hormonit käynnistävät. Ikävaihtelu murrosiän alkamisajalle on suurta ja yleensä tytöillä se alkaa aikaisemmin kuin pojilla. Murrosikä kasvattaa lapsesta fyysisesti aikuisen ja tämä myös tuo tullessaan henkisen kasvun kohti aikuisuutta. Nuorella voi ilmaantua taantumista jo hallittujen taitojen osalta, sillä murrosiässä kehitys on erittäin suurta. Taantuminen voi näkyä nuoren käyttäytymisessä. Kehon toiminnan muutokset, sekä fyysiset muutokset vaativat nuorelta paljon sopeutumista. (Hakkarainen & Vappula 2015, 9.)

Nuoruudessa keskitytään ikäkausista eniten identiteetin etsintään. Ikävaiheeseen kuuluu epävarmuuden tunteet ja keskeneräisyyden tunne, ne ovat

osa nuoreksi kehittymistä. Identiteetin etsintä saattaa epäonnistua, jolloin roolit saattavat sekoittua, jonka seurauksena nuori ei tunne enää itseään tai pysty tekemään päätöksiä elämästään. Tytöillä ja pojilla on nuoruuden aikana erilaisia haasteita ja kehittyminen tapahtuu eri tahdissa (Suomen ev.lut. kirkko. Nuoret seurakuntalaisina.) Näyttää siltä, että nuoruus on levinnyt muiden ihmisen elämänvaiheiden ideaaliksi. Usein kuulee sanottavan, että lapset eivät enää osaa olla lapsia ja he kiirehtivät jo varhain nuoruuteen ja aikuisuuteen. (Tähkää ym. 2012, 8.)

Nuorten vapaa-ajan keskeisenä osana ovat ikätoverisuhteet, mutta yleensä heidän koko arkensa on osana kaverisuhteita, esimerkiksi koulussa ja muissa organisoiduissa ympäristöissä. Emotionaalisen osallisuuden, turvallisuuden, luottamuksen ja solidaarisuuden kokemuksia ja tunteita syntyy ystävyysuhteissa. Nuoren subjektiivisen hyvinvointikokemuksen kannalta näitä asioita pidetään tärkeinä. (Korkiamäki 2014, 38.)

Nuoret usein luokittelevat toisia tiettyyn ryhmään osallisiksi tai osattomiksi, jäseniksi tai ei-jäseniksi sekä johonkin tiettyyn kokonaisuuteen kuuluviksi tai kuulumattomiksi. Nämä rajavedot kuuluvat nuoruuteen liittyvään identiteetin muotoutumisen prosesseihin. Ryhmiä, minuuksia sekä yhteisöjä luodaan ja pidetään yllä tällaisella luokittelulla. Ryhmien muodostaminen ja niiden näkyväksi tuominen tavoissa, käytöksessä, arvoissa ja tyyliässä, on nuorten keskuudessa olennaista. Samalla kun nuoret identifioivat omaa kuulumistaan tiettyyn ryhmään, he määrittelevät joukkoon kuulumattomia henkilöitä. (Korkiamäki 2014, 39–40.)

3 OSALLISUUS

Eettisenä ideaalina osallisuudella on tavoitteena luoda yhteisöjä, ryhmiä ja yhteiskuntia. Siten jäsenenä oleva ihminen ei myöskään tuntisi olevansa kokonaisuudesta irrallinen yksilö. Osallisuus on täydellistymä, joka pyrkii saamaan jokaisen ihmisen tuntemaan itsensä arvokkaaksi yhteisön jäseneksi. Ihmisen halutaan ymmärtävän se, että he pystyvät halutessaan vaikuttamaan yhteisön arvostukseen ja toimintaan. Kun osallisuus määritellään näin, on se arkisen elämän sekä yhteiskunnan piirre. (Kiilakoski 2008, 17.)

Osallisuuden tunne syntyy, kun ihminen tuntee kuuluvansa johonkin yhteisöön ja voi vaikuttaa siellä. Yhteiskunnassa osallisena oleminen tarkoittaa mahdollisuutta esimerkiksi terveyteen, koulutukseen ja työhön sekä mahdollisuutta osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnassa. (Niskanen & Kari 2018, 6.) Osattomuudessa useat toisiinsa liittyvät ongelmat kasaantuvat samalle henkilölle. Se on yhteiskunnallista huono-osaisuutta, joka voi koskea koulutusta, työtä, elintasoja, terveyttä, sosiaalisia suhteita tai elinympäristöä. Hyvinvoinnin osatekijöitä ovat terveys, elinolot, toimeentulo, sosiaaliset suhteet, turvallisuus, itsensä toteuttamisen mahdollisuudet ja onnellisuus. (Niskanen & Kari 2018, 7.)

Edellytyksenä ihmiseksi kasvamisessa on osallisuus. Tämä kumpuaa siitä, että ihmiset tarvitsevat toisiaan ja vuorovaikutusta toisten kanssa, joka taas puolestaan muokkaa yksilöiden ymmärrystä itseensä. Ihmiset ovat riippuvaisia toisistaan. Olemme erityisesti riippuvaisia meitä rakastavista henkilöistä. Osattomuus, ulkopuolisuus ja syrjäytyminen voidaan nähdä vastakohtana osallisuudelle. Osallisuus viittaa mm. mielipiteen ilmaisemiseen, kuulluksi tulemiseen omia asioita koskevissa päätöksissä, huomioiduksi yhteiskuntaa ja omia elinolosuhteita koskevissa päätöksissä sekä aktiiviseen jäsenyyteen omassa yhteisössä. (Nurmi & Rantala 2011, 6.) On pohdittu, että voiko ihminen aktivoitua vaikuttamaan, koska hänellä on kokemus epäoikeudenmukaisuudesta. Järjestelmä ei aina toimi ja jos se osuu omalle kohdalle, voi se saada aikaan tahtotilan järjestelmän muuttamiseksi. Toisaalta se, että yhteiskunnallisesti valveutuneet henkilöt osaavat havainnoida ja tunnistaa omalle kohdalle sattuvia

vääryyksiä ja tämän kautta nopeammin tunnistaa ne syrjinnäksi, voi myös vaikuttaa heidän vaikuttamishalunsa aktivoitumiseen. (Pekkarinen & Myllyniemi 2019, 27.)

3.1 Nuorten osallisuus ja sen merkitys nuorelle

Osallisuus on yhtä tärkeää kaiken ikäisille. Kuitenkin erityisen suuri merkitys on lasten ja nuorten osallisuudella. Kun lasten ja nuorten osallisuus toteutuu yhteiskunnassa ja kirkossa, sillä on vaikutus sekä yksilölle itselleen, sekä koko yhteiskunnalle tai kirkon toiminnalle ja tulevaisuudelle. Kuten Nurmi ja Rantala (2011, 6) tiivistävät, ”Osattomuus on yhteisöllisen pirstoutumisen ja sosiaalisen merkityksettömyyden kasvualusta”.

Etu ja osallisuus kulkevat käsi-kädessä lasten ja nuorten kohdalla. Lapsen edun tärkeitä osia ovat kokemus osallisuudesta itselle tärkeässä yhteisössä, kokemus toimintamahdollisuudesta ja omasta paikasta lähiyhteisön jäsenenä sekä tärkeänä osana kokemus nähdä ja kuulla tulemisesta läheisen aikuisen taholta. Lapsen kasvun ja kehityksen olosuhteet vaikuttavat olennaisesti lapsen osallisuuteen ja siihen, millaiseksi osalliseksi aikuiseksi lapsi varttuu. (Nurmi & Rantala 2011, 6–7.) Varhaisin osallisuuden kokemus syntyy jo vauvana. Vauva huomaa, että hänen viestintäänsä ja tarpeisiinsa vastataan tarpeeksi usein ja riittävän ennustettavasti. Tärkeimpiä asioita aidon persoonallisuuden ja luovuuden kehitykselle ovat osallisuuden kokemukset. Kuitenkaan osallisuus omaan elämään ei ole itsestänselvyys kaikille. Osattomuus on peruskokemus psyykkisessä pahoinvoinnissa. Tämä näkyy eristäytymisenä yhteisöstä, lamaantumisenä arkisten asioiden parissa sekä vieraantumisenä omasta itsestään. (Nurmi & Rantala 2011, 14–15.)

Maassamme masennusta on jo aivan pienillä lapsilla, jotka kokevat, ettei heillä ole merkitystä heille läheisille ihmisille, tämä ilmiö kuitenkin yleistyy nopeasti nuoruusiässä. Suomessa masennus on yleisempää kuin muualla kansainvälisesti tarkasteltuna. Kouluterveyskyselyiden perusteella 10% yläasteikäisistä kärsii masennuksen oireista, tämä tulos vastaa

lastenpsykiatristen tutkimusten havaintoja. On havaittu, että masennus lisääntyy nuoruusiässä, tämä johtuu siitä, että aivojen kehitys kiihtyy tällöin uudestaan. Aiemmin lapsi on luonut aika vakaan kuvan omasta itsestään, nuoruudessa tämä kuva kuitenkin alkaa murtumaan. Tämän seurauksena lapsuudessa itsestään selvät ihmissuhteet näyttäytyvät eri valossa nuorelle, myös näihin suhteisiin liittyvä osattomuus ja kuuluksi tulemattomuuden kokemus. Masennusta ehkäisee osallisuuden tunne hyväksyvässä yhteisössä. Kun lasten ja nuorten osallisuus saadaan lisääntymään yhteiskunnassamme, saamme masennuksen vähenemään. (Nurmi & Rantala 2011, 19.)

Näyn ja kuulun kirjassa, todetaan seuraavasti: ”Sallikaa lasten tulla minun tyköni.” Jeesus antoi ajassaan poikkeuksellisella tavalla lapsille oikeuden osallisuuteen”. (Nurmi & Rantala 2011, 18). ”Sallikaa lasten tulla minun tyköni”, näillä sanoilla siunaamalla lapset Jeesus antoi lapsen omalle tyylille olla olemassa kunniaa ja osoitti arvostusta lasten tekoja kohtaan. Kokemus omasta toimijuudesta, peilautuu siihen, miten kokee voivansa vaikuttaa maailmaan. Lasten ja nuorten toimijuus edellyttää muutakin kuin sen, että heille annetaan toimintatilaa. Lapsen aloitteellisuus kärsii ja lamautuu, jos lapsi saa olla liian itsenäinen. Liiallinen itsenäisyys lisää lapsen stressiä, lapsi tarvitsee osallisuuden ja itsenäisyyden rinnalle läheisyyttä ja tukea tärkeältä aikuiselta. (Nurmi & Rantala 2011, 18–20.)

Lasten ja nuorten kehitysvaiheet voivat asettaa esteitä siihen, missä määrin he voivat toimia. Tämä taas voi rajoittaa sitä, kuinka heidän osallisuuttaan voidaan edistää. (Kiilakoski 2008, 17.) Mielestämme on tärkeää, että nuoret tulevat kuulluiksi. Meillä ei voi olla ajantasaista tietoa heidän tarpeistaan ja haluistaan kehittää toimintaa. Emme pysty millään näkemään maailmaa täysin samoin, kuin he näkevät. Nuorilla on kokemuksellista tietoa asioista, jota taas aikuisella ei ole ja nuoret ovat oman elämänsä ja itsensä asiantuntijoita. Osallisuuden edistäminen lasten ja nuorten parissa ei onnistu temppujen tai pedagogisten keinojen avulla. On tärkeää, että toiminnassa pyritään oikeasti osallistavuuteen. Tämän vuoksi toimintaa täytyy muuttaa ja sille tulee asettaa selkeät tavoitteet. (Kiilakoski 2008, 17.) Uskomme, että osallistavuuden kehittäminen luo mahdollisuuden sille, että tulevaisuudessa useampi nuori voisi löytää oman paikkansa seurakunnasta. Nuorten tulevaisuusseminaari on osallistamisesta

hyvä esimerkki. Tulevaisuusseminaarissa osallistetaan seurakunnan toimintaan osallistuvia nuoria sekä annetaan seminaarin työpajoissa vaikuttamisen keinoja nuorille. Lisäksi seminaarissa annetaan keinoja seurakunnan työntekijöille nuorten osallistamiseen.

3.2 Nuorten osallisuus seurakunnassa

Kirkollemme ja sen tulevaisuudelle avainasiana on lasten ja nuorten osallisuuden vahvistaminen. Osallisuuden vahvistamisen myötä pyritään vahvistamaan lasten ja nuorten sidettä yhteisöön, sekä lisätä heidän vaikutusmahdollisuuksiaan yhteisössä. Kuten Nurmi ja Rantala (2011,139) tiivistävät, ”Osallisuus antaa lapsille ja nuorille mahdollisuuden olla mukana yhteisöllisessä prosessissa, rakentamassa kirkon tulevaisuutta.”

Jotta osallisuus toteutuisi, ei riitä, että lapset ja nuoret osallistuvat toimintaan passiivisesti, vaan heille pitää antaa enemmän mahdollisuuksia olla mukana jo toiminnan suunnittelussa sekä toteutuksessa. Jos osallistuja tulee valmiiseen tilanteeseen, kyse on osallistumisesta, kun taas jos osallistuja saa itse vaikuttaa tilanteeseen ja tapahtumaan on kyse enemmän osallisuudesta. Seurakunnissa on ensin mietittävä, millaisen roolin lapset ja nuoret itse haluavat, sekä minkälainen toiminta on heidän arvojen mukaista. Tämän prosessin jälkeen aikuinen miettii, miten hän itse kokee osallisuuden toiminnan subjektina. (Nurmi & Rantala 2011, 140.)

Yhteisöissä, kuten esimerkiksi seurakunnissa, on olennaista miettiä, miten koko yhteisö mahdollistaa osallisuuden kaikissa ikäryhmissä. Lapset ja nuoret eivät välttämättä osaa hyödyntää mahdollisuutta osallisuuteen. Tämän vuoksi työntekijän on osattava hyödyntää tieto, jota hän saa lapsilta ja nuorilta, esimerkiksi keskusteluissa. ”Aikuisen tulee osoittaa lapsille ja nuorille luottamusta ja toimia kannustajana, aktivoivana osallistajana, ei pelkästään toiminnan ohjaajana.” (Nurmi & Rantala 2011, 143.)

Nuorisotyön kautta mahdollistetaan nuorten osallisuutta seurakunnassa. Työn nojatessa strategiaan, kehittämistyöhön ja linjauksiin, päästään kasvun tukemiseen kiinni paremmin. Näin myös suunnittelu, rajaaminen ja resursointi on mielekkäämpää ja tavoitteita kohti pyrkiminen on helpompaa. Vaikka työtä nuorten kanssa tehdään tietynlaisessa rakenteessa ja tekijöinä ovat työntekijät, on sen tavoitteena nuorten kuulluksi tuleminen ja osallisuuden vahvistaminen seurakunnassa. Rakenteiden ja työntekijöiden kautta osallisuutta vahvistetaan, mahdollistetaan ja tuetaan. Kasvatustyöhön kirkossa kuuluu ihmisen kohtaaminen ja näkeminen arvokkaana, tässä hetkessä ja Jumalan kuvaksi luotuna. (Tähkää ym. 2012, 4.)

Kaikille iästä riippumatta tulisi olla saatavilla mielekkäitä mahdollisuuksia löytää keinoja ja tapoja hengellisen elämän harjoittamiseen sekä seurakuntayhteyden syventämiseen. Yhteys, jota nuoret kaipaavat on erilainen eri ihmisillä. Yksi nuori voi kaivata puhuttelevaa jumalanpalvelusta ja toinen voi haluta tehdä jotain merkityksellistä esimerkiksi auttamalla muita. (Hauta-Aho & Tornivaara 2009, 85.) Seurakunnilla on sellaiset tilat, resurssit ja osaamista, jotka mahdollistavat nuorten tarvitseman yhteisön, jossa toimia, pohtia elämän kysymyksiä ja oleskella. Vapaaehtoistoimintaa, kansainvälisiä yhteyksiä ja vaihtoa voisi olla enemmän sekä muiden seurakuntien kanssa järjestettäviä projekteja. (Tähkää ym. 2012, 39.)

Nuorille on seurakunnissa tarjolla vapaaehtoisuuteen perustuvia toimintoja. Usein kuitenkin seurakunnat jäävät tuttuun ja turvalliseen, eikä kaikkia mahdollisia vapaaehtoisuuteen perustuvia toimia kehitetä tai käytetä. Nuoret voisivat esimerkiksi osallistua projekteihin, joissa mukana olisi eri-ikäisiä ihmisiä. (Tähkää ym. 2012, 39.) Aikuiset toimivat seurakunnissa yleensä omissa piireissään ja nuoret omiaan. Seurakunnissa ei välttämättä nähdä omien ryhmien ulkopuolelle, jossa toimintaa voitaisiin toteuttaa. Nuorisotyö saattaa olla osittain sisäänpäin kääntynyttä, jonka takia ei osata välttämättä nähdä kaikkia mahdollisuuksia, joita nuorisotyössä voitaisiin käyttää. Kulttuuri, jossa työntekijät päättävät, suunnittelevat ja miettivät keskenään tulisi murtaa. Suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin tulisi ottaa nuoret mukaan alusta lähtien. Asioita tulisi kehittää yhdessä, nuorten potentiaalia hyödyntäen. Luottamuksen, tilan ja luvan

antaminen nuorille näissä prosesseissa on tärkeää. (Tähkää ym. 2012, 41.) Nuorten tulevaisuusseminaarissa nuoret pääsevät yhdessä miettimään sitä, kuinka kirkossa saataisiin nuorten ääni sekä mielipiteet kuuluviin. (Lasten ja nuorten keskus ry, nuorten tulevaisuusseminaari).

3.3 Nuorten osallisuuden vahvistaminen

Nuorille kohdennetussa toiminnassa on oleellista viestinnän onnistuminen. Seurakunnan kehittämiseen ja toimintaan osallistumiseen tulisi olla tarjolla mahdollisuuksia entistä näkyvämmiin ja organisoidummin. (Hauta-Aho & Tornivaara 2009, 86.) Nuoria tulisi myös rohkaista ilmaisemaan aktiivisesti omia mielipiteitään ja heidät tulisi ottaa tosissaan. (Hauta-Aho ym. 2009, 15.)

Osallisuuden portaat on suunniteltu auttamaan lapsille ja nuorille suunnatun toiminnan suunnittelussa, sekä arvioimaan ja vahvistamaan osallisuuden toteutumista. Osallisuuden portaat pohjautuvat Roger Hartin kehittämään osallisuuden tikapuumalliin. Ajatuksena portaissa on, että mitä korkeammalla portaalla on, sitä vahvemmin osallisuus toteutuu. (Nurmi & Rantala 2011, 146.)

Osallisuuden portaissa on viisi askelmaa. Ensimmäinen porras on yksisuuntainen prosessi. Tällä portaalla on kyse näennäisdemokratiasta. Näennäisdemokratia tarkoittaa sitä, että lasten ja nuorien mielipide otetaan huomioon ja sitä kysellään, mutta lopulta aikuiset päättävät mitä tehdään. Toinen porras on aikuisten ja lasten vuoropuhelu, jota aikuiset ohjaavat. Tällä portaalla aikuinen käy lasten ja nuorten kanssa keskustelua asioista sekä tavoitteista. Lopuksi kuitenkin aikuinen ratkaisee mitä tehdään, eikä aikuisen asettamia reunaehtoja vastusteta. (Nurmi & Rantala 2011, 146.)

Kolmas porras on luova yhteistyöprosessi. Kolmannella portaalla asioita käsitellään aikuisten ja lasten kanssa yhdessä luovassa prosessissa, jolloin syntyy uusia asioita. Toiminnan reunaehdot on pohdittu avoimesti ja ratkaisukeskeisesti. (Nurmi & Rantala 2011, 146). Tällä portaalla aikuiset arvostavat lasten ja nuorten näkemystä, sekä pyrkivät etsimään menetelmiä,

joilla ottavat ideat huomioon. Neljäs porras on kohti itsenäistä päätöksentekoa. Tarkoituksena on tukea lasten ja nuorten vastuullisuutta ja kyvykkyyttä toimia ryhmänä. Tällä portaalla aikuisen on tarkoitus toimia lasten ja nuorten toiminnan mahdollistajana. Aikuiset auttavat kriittisissä tilanteissa ja toimivat neuvojina asioissa, joita lapset ja nuoret eivät itse hallitse. Mielestämme nuorten tulevaisuusseminaari sijoittuu neljännelle portaalle. Tulevaisuusseminaarissa nuoret vastaavat työpajojen suunnittelusta ryhmänä ja aikuiset toimivat taustalla tukena ja apuna.

Viides, eli viimeinen porras on autonomia. Tällä portaalla lasten ja nuorten osallisuus on toiminnan lähtökohta, sekä heidän toimintansa nähdään arvokkaana. Tarkoituksena on, että lapsista ja nuorista koostuvat ryhmät kykenevät toimimaan itsenäisesti, joissa aikuinen toimii vain mahdollistajana ja tarjoaa resursseja, sekä uusia kontakteja laajemmalle yhteiskunnassa. (Nurmi & Rantala 2011, 146–147.)

4 SEURAKUNTA

4.1 Seurakuntien toiminta

Suomessa evankelis-luterilaisia paikallisseurakuntia vuonna 2020 on 378. Samassa kunnassa voi olla suomen- ja ruotsinkielinen seurakunta. Seurakunnilla on tarjota monia erilaisia tapahtumia ja toimintaa eri ikäisille ihmisille, vaikka sunnuntain Jumalanpalvelus onkin toiminnan ydin. Muita erilaisia toimintoja ovat esimerkiksi kuoro ja muut musiikkitapahtumat. Seurakunnat järjestävät myös iltatoimintaa ja diakoniatyöhön liittyvää vapaaehtoistyötä. Nuorille seurakunnat tarjoavat mahdollisuuden käydä rippikoulun. Rippikoulun jälkeen on mahdollisuus osallistua vapaaehtoisuuteen perustuvaan isoskoulutukseen ja isostoimintaan. Nuorille järjestetään myös retkiä, leirejä ja illanviettoja, esimerkiksi nuorteniltoja. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko, toiminta.) Nuorten tulevaisuusseminaari pyrkii lisäämään nuorten osallisuutta ja luomaan nuorista aktiivisia vaikuttajia seurakunnan jäseniksi.

Seurakunnat tekevät yhteistyötä kouluissa ja oppilaitoksissa. Varhaisnuorisotyö ja nuorisotyö vastaavat tästä toiminnasta. Seurakunnan työntekijä voi myös olla yhtenä osallisena koulun kriisiryhmää tai oppilashyvinvointiverkostoa. Seurakunnat voivat esimerkiksi yhteistyössä kunnan kanssa tuottaa koululuokille ryhmäyttävää toimintaa. Seurakunnat järjestävät koululaisille iltapäivätoimintaa ja kerhoja. Seurakuntien toimintojen laajuuteen ja tarjontaan vaikuttavat monet asiat, ja toiminta on seurakunnan mukaan aina hieman erilaista. (Suomen ev.lut kirkko. kirkko ja uskonto päiväkodissa sekä koulussa.)

4.2 Kirkko tulevaisuudessa

Kirkolla on ollut ja on tälläkin hetkellä erilaisia strategioita, joiden avulla se tähtää kohti tulevaisuutta ja parempaa kirkkoa. Kirkon uusin strategia on Ovet auki 2026. Strategian tarkoituksena on löytää yhteinen suunta elämän ja toiminnan välillä.

Strategian toteutuksessa seurakunnat ja muut toimijat arvioivat miten edistää parhaiten yhteisiä tavoitteita (Suomen ev.lut. kirkko. Strategiat.)

Kohtaamisen kirkko on edellinen kirkon strategia, jota toteutetaan vuoden 2020 loppuun saakka. Kirkko elää keskellä nopeasti muuttuvaa yhteiskuntaa. Kohtaamisen kirkko on yhteinen suunta kirkon elämälle ja toiminnalle. Seurakunnilla on oma toimintaympäristö ja omat voimavarat. Kohtaamisen kirkko toimii tukena seurakunnille, kun seurakunnat määrittelevät omat tavoitteensa ja aikataulunsa (Suomen ev.lut. kirkko. Strategiat.) Kohtaamisen kirkko strategian rinnalla kulkee, Jokainen on osallinen -kirkon vapaaehtoistoiminnan asiakirja. Tämä rinnalla kulkeva linjaus on tarkoitettu kirkon työntekijöille toiminnan suunnittelun tueksi. Asiakirjan avulla voidaan laatia omat vapaaehtoistoiminnan kehittämissuunnitelmat sekä ohjelmat. (Suomen ev.lut. kirkko. Dokumentit.)

Hiilineutraali kirkko 2030 -strategian taustalla on kirkon ilmasto ohjelma Kiitollisuus, kunnioitus, kohtuus vuodelta 2008. Tavoitteena on saada kirkko hiilineutraaliksi vuoteen 2030 mennessä. Jos tämä toteutuu kasvihuonekaasupäästöjä, on laskettu 80% (Suomen ev.lut. kirkko. Strategiat.)

Vuonna 2019 kirkolliskokouksessa on tehty muutosesitys, jonka mukaan seurakuntiin tulee perustaa nuorten vaikuttamisryhmä. Tämä muutosesitys hyväksyttiin. Tämä tarkoittaa sitä, että konfirmoidut, alle 29-vuotiaat nuoret saavat vaikuttaa päätösten valmisteluun ja kaikkeen seurakunnan toimintaan. Muutos tukee lapsivaikutusten arviointia. Jokainen seurakunta miettii yhdessä nuorten kanssa vaikuttajaryhmien aikataulutusta ja kokoonpanoa. He saavat myös pohtia sitä, olisiko heillä halua järjestää naapuriseurakunnan kanssa yhteinen ryhmä. (Suomen ev.lut. kirkko. Kirkon tiedotearkisto: Nuorten vaikuttamismahdollisuudet kirkossa kasvavat.)

Vaikuttajaryhmän on tarkoitus toimia nuoria osallistavana tekijänä. Tämän kaltainen osallisuus voi vahvistaa myös nuoren kristillistä identiteettiä. Vaikuttajaryhmän nuoret toimivat edustajina paikkakunnan nuorille päätöksenteossa seurakunnassa. Vaikuttajaryhmät myös jakavat tietoa nuorille päätöksenteosta. Tarkoituksena on tukea ja edistää vuorovaikutusta päättäjien ja nuorten välillä. (Lasten ja nuorten keskus ry. Nuorten vaikuttajaryhmät.) Myös

Nuorten tulevaisuusseminaarilla on samanlainen tarkoitus osallistaa ja vahvistaa nuorten vaikuttamismahdollisuuksia.

5 OPINNÄYTETYÖN TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Pyrimme tutkimuksellamme selvittämään nuorten osallisuuden laatua Nuorten tulevaisuuseminaarin suunnittelussa. Lisäksi haluamme tietää, millä tavoin nuoret toivovat voivansa olla osallisia kotiseurakunnissaan. Tutkimme nuorten osallisuutta heidän kokemuksiansa pohjalta. Toivomme että opinnäytetyömme antaa konkreettisia vastauksia sekä Lasten ja nuorten keskus ry:lle, että seurakuntien työntekijöille siitä, mitä nuoret toivovat ja miten todellisuudessa heidän osallisuutensa toiminnassa sekä seurakunnissa toteutuu. Seminaaria on ollut järjestämässä 10 nuorta. Näitä asioita selvitämme tutkimuskysymyksiemme avulla.

Tutkimuskysymyksemme ovat:

1. Miten nuoret kokevat osallisuuden toteutuvan nuorten tulevaisuuseminaari Kirkko 2030 suunnittelussa?
2. Millaista tietoa ja taitoa tulevaisuusseminaaria suunnittelevat nuoret kokevat tulevaisuusseminaarin suunnittelun antaneen heille tulevaisuutta varten?
3. Millä tavoin nuoret toivovat saavansa olla osallisina seurakunnissaan?
4. Mitä kehittämistä tulevaisuusseminaarissa olisi tulevaisuusseminaaria suunnittelevien nuorten mielestä?

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

6.1 Työelämäyhteistyö

Toteutimme opinnäytetyötämme alun perin Nuori kirkko ry:n kanssa. Järjestö vaihtoi nimensä toukokuussa 2020. Järjestön uusi nimi on Lasten ja nuorten keskus ry ja se on vaihdettu opinnäytetyöhömmme.

Lasten ja nuorten keskus ry on evankelis-luterilainen palvelujärjestö seurakunnille, mikä toimii lasten, nuorten sekä perheiden kanssa. Lasten ja nuorten keskus ry on perustettu vuonna 2017, kun Nuorten Keskus, Seurakuntien Lapsityön keskus ja PTK- poikien ja tyttöjen keskus yhdistyivät. Yhdistymisen tarkoituksena oli löytää paras yhteinen toimintamalli, jolla pystytään tukemaan seurakuntien lapsi-, varhaisnuoriso- ja nuorisotyötä. Lasten ja nuorten keskus ry järjestää toimintaa ikäkausittain, mutta tämän lisäksi järjestö kehittää ikäkausien rajoja ylittävää työtä. Ikäkausia ylittävä työ kattaa toiminnan 0–28-vuotiaiden kanssa. (Lasten ja nuorten keskus ry. Järjestö.)

Lasten ja nuorten keskus ry tarjoaa ammatillista täydennyskoulutusta itsenäisesti sekä yhteistyössä kirkkohallituksen ja Seurakuntaopiston kanssa. Lasten ja nuorten keskus ry tuottaa erilaisia ilmaisia sekä ostettavia materiaaleja ammattilaisten työn tueksi. Järjestö toteuttaa myös erilaisia kehittämishankkeita yhteistyötahojen kanssa. Lasten ja nuorten keskus ry pyrkii ehkäisemään toiminnallaan ja tuellaan lasten ja nuorten ulkopuolisuutta, ja tätä kautta lisätä osallisuutta. Lasten ja nuorten keskus ry tukee lasten ja nuorten kasvua ja osallisuutta, tukee ja kehittää ev.lut. seurakuntien lapsi-, varhaisnuoriso- ja nuorisotyötä sekä on yksi Nuorten tulevaisuusseminaarin järjestäjistä. (Lasten ja nuorten keskus ry. Järjestö.)

6.2 Nuorten tulevaisuusseminaari

Tulevaisuusseminaarin järjestämisessä ovat mukana Lasten ja nuorten keskus ry:n lisäksi kirkkohallituksen Kasvatus- ja perheasiat sekä Nuorten aikuisten vaikuttamisryhmä NAVI. Tulevaisuusseminaari on viikonlopun mittainen tapahtuma nuorille, jossa he pääsevät keskustelemaan kirkon ajankohtaisista teemoista ja siitä, millaisessa kirkossa he haluaisivat tulevaisuudessa vaikuttaa. Seminaarissa myös oleellisesti käydään keskustelua, miten nuorten ääni saataisiin kirkossa paremmin kuuluviin (Lasten ja nuorten keskus ry. Järjestö.)

Tulevaisuusseminaari oli tarkoitus järjestää 27.03.–29.03.2020 Tampereella Aito toimintakeskuksessa. Seminaari kuitenkin peruttiin Covid-19 pandemian vuoksi. Tämä tarkoitti sitä, että keskityimme työssämme ainoastaan jo tehtyihin valmisteluihin, emmekä itse seminaariin, koska se ei ollut mahdollista. Tutkimuksellisesta näkökulmasta tämä ei aiheuttanut ongelmia, sillä keskityimme nimenomaan siihen, mitä on tapahtunut seminaaria suunniteltaessa.

Seminaariin kutsutaan kustakin seurakunnasta kaksi nuorta, jotka ovat käyneet rippikoulun ja konfirmoitu, toisen nuorista toivotaan olevan alle 18-vuotias. Seminaarissa keskustellaan ajankohtaisista asioista kirkossa ja siitä, millaisessa kirkossa nuoret haluaisivat toimia ja mitä toivovat tulevaisuuden kirkolta. Nuorten viestit välitetään kirkolliskokouksen päättäjille ja seurakuntin järjestäjätahon toimesta. Toimitettavat viestit ovat olleet esimerkiksi videoita tai julkilausumia. Esimerkiksi nuorten äänioikeuden ikärajan alentaminen seurakuntavaaleissa 16 vuoteen on osittain lähtöisin Nuorten tulevaisuusseminaarista. Vuosina 2013 ja 2019 on järjestetty seminaarin jälkeen tapahtuma ”Kirkolliskokous kohtaa lapset ja nuoret”. Tapahtumassa on käsitelty seminaarissa nousseita teemoja ja asioita suoraan päättäjien kanssa (Tarja Liljendahl, henkilökohtainen tiedonanto 21.10.2020.)

Myös työntekijät saavat tulla seminaariin, mutta nuorten järjestämien pajojen aikana työntekijöille on omaa ohjelmaa. Tarja Liljendahlin (henkilökohtainen tiedonanto, 21.10.2020) mukaan seminaareihin on osallistunut kerrallaan yhteensä n.120 henkilöä, parhaimmillaan 230 henkilöä. Kirkon nykytilasta ja

tulevaisuudesta nuoret ovat pääsevät keskustelemaan kirkollisten päättäjien kanssa, jotka on kutsuttu seminaariin. Vuonna 2020 tulevaisuusseminaarissa piti olla vieraina Turun piispa Kaarlo Kalliala ja kirkkoneuvos Petri Määttä sekä kirkolliskokousedustajia. Seminaarissa käsiteltävät asiat ja järjestettävä ohjelma on nuorten suunnittelemaa ja järjestämää. Työpajojen teemat ovat nousseet nuorilta ja suunnittelutiimi on luonut sisällöt pajoihin. Tämän vuoden pajojen teemat oli suunniteltu seuraaviksi: kirkon ydintehtävä ja miten tehtävä pitäisi toteuttaa, mitkä asiat yhdistävät erilaisia kristittyjä ja miten voimme toimia yhteistyössä, nuorten mielenterveysongelmat ja diakonia sekä tasa-arvo ja yhdenvertaisuus (Lasten ja nuorten keskus ry. Kirkko2030.)

Vuonna 2020 ei Covid-19 pandemian takia tulevaisuusseminaria ja näin ollen työskentelypajoja pystytty järjestämään paikan päällä Tampereella. Tähän kuitenkin kehitettiin ratkaisu, sillä seurakunnat voivat järjestää pajoja internetistä löytyvän materiaalin avulla. Kun seurakunnat pitävät työpajoja, ovat he mukana tuomassa seurakunnissa ja kirkossa nuorten ääntä esille. Jokainen seurakunta ilmoittaa lomakkeella, jos on pitänyt työpajan. Tietojen avulla koostetaan raportti, joka aiotaan julkaista syksyllä, ennen kuin kirkolliskokous pidetään. Näin halutaan antaa päättäjille aihetta ajatteluun. (Lasten ja nuorten keskus ry. Nuorten tulevaisuusseminari. Työpajat.) Pajojen aiheet mukailevat edellä mainittuja, jo tulevaisuusseminariin suunniteltuja pajoja.

6.3 Tutkimusmenetelmä

Tutkimuksemme oli enimmäkseen kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, kuitenkin tutkimuksestamme löytyy myös hieman kvantitatiivisen tutkimuksen piirteitä. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineistoa yleensä käsitellään kokonaisuutena. (Alasuutari 2011, 38). Kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa on lähtökohtana todellisen elämän kuvaaminen. Todellisuutta ei kuitenkaan voi pilkkoa mielivaltaisesti osiin ja se on otettava tarkasti huomioon. Laadullisessa tutkimuksessa on mahdollisuus löytää monen suuntaisia suhteita. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa kohdetta pyritään tarkastelemaan ja tutkimaan niin kokonaisvaltaisesti kuin suinkin mahdollista. On todettu, että tavoitteena

kvalitatiivisessa tutkimuksessa on paljastaa tai löytää tosiasioita enemmän kuin vahvistaa jo tiedettyjä totuudellisia väittämiä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2001, 152.)

Kvalitatiivisen tutkimuksen tyypillisiä piirteitä ovat muun muassa sellaisten metodien käyttö, jossa tutkittavien henkilöiden ääni sekä mielipiteet ja näkökulmat tulevat esille. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa myös kohdejoukko on valittu tarkoituksenmukaisesti sen sijaan, että käytettäisiin satunnaisotoksia ja tapauksia tulkitaan ja käsitellään ainutlaatuisina, jolloin aineistoa tulkitaan sen mukaisesti. (Hirsjärvi ym. 2001, 155.) Nämä piirteet näkyvät myös meidän tutkimuksessamme.

Saadaksemme vastauksia tutkimuskysymyksiimme, käytimme välineenä kyselytutkimusta (Liite 2). Toteutimme kyselytutkimuksen, joka järjestettiin nuorten tulevaisuusseminaari Kirkko 2030 suunnitteluryhmän nuorille. Suunnitteluryhmään kuului 10 nuorta, joille kysely lähetettiin linkkinä sähköpostitse. Valitsimme kyselytutkimuksen, sillä halusimme saada mielipiteen kaikilta suunnitteluun osallistuvilta nuorilta. Toteutimme kyselytutkimuksen Webropol- työkalun avulla.

Valitsimme kyselytutkimuksen, sillä koimme, että se on parhain muoto toteuttaa tutkimustamme. Otantamme oli melko pieni, joten kykenimme hyödyntämään kyselytutkimuksessa myös avoimia kysymyksiä, joiden toivoimme antavan meille laajempia vastauksia, kuin esimerkiksi vastaamalla kysymyksiin pelkästään numeerisella arvioinnilla.

6.4 Eettisyys ja luotettavuus

Eettisyys kehittämis- ja tutkimusprosessissa merkitsee sitä tapaa, jolla ongelmiin, työhön ja niihin henkilöihin suhtaudutaan, jotka ovat osana tutkimusta ja kehittämistä. Eettisen asenteen tulee näkyä siinä, miten tietoa hankitaan opinnäytetyötä varten, miten aihe on työhön valittu ja miten tutkimustuloksia hankitaan ja sovelletaan. (Eerola-Ockenström, Kalmari & Kivirinta 2010, 11–12.)

Kaikessa ihmistieteellisessä tutkimuksessa tietojen keräämiseen, analysointiin ja käyttöön liittyvät eettiset kysymykset ovat hyvin samankaltaisia. Kysymykset painottuvat kuitenkin eri tavalla riippuen esimerkiksi siitä, millaisia tutkimusaiheita kohteiksi otetaan. (Kallio 2010, 165.)

Jokainen tutkimukseemme osallistuva alle 18-vuotias tarvitsi huoltajan luvan osallistuakseen tutkimukseemme. Osa kyselylomakkeen saaneista nuorista oli jo kuitenkin täysi-ikäisiä. Tutkimukseen tarvittavaan lupaan liittyen ei Suomessa ole lainsäädäntöä, jossa yleispätevästi linjattaisiin siitä, kuka voi päättää lapsen tai nuoren osallistumisesta tutkimukseen. On kuitenkin todettu, että tutkimukseen osallistuminen on osa niitä henkilökohtaisia asioita, joista huoltajalla on lain mukaan vastuu päättää. On kuitenkin tarkoituksenmukaista, että huoltaja keskustelee ja tekee päätöksen lapsen kanssa, jos se on asian laatuun, kehitystasoon ja ikään nähden mahdollista. Lähtökohtaisesti vaaditaan myös lapsen suostumus tutkimukseen. Kielteisesti suhtautuvan huoltajan suostumattomuuden jälkeen ei kuitenkaan lapsen suostumuksella ole merkitystä. (Nieminen 2010, 33.) Lapsille ei ole haluttu antaa oikeutta siihen, että he voisivat olla osana tutkimusta ilman vanhempien lupaa vaikkakin heidän myötävaikuttamismahdollisuuksiaan on haluttu lisätä. Tämä näkyy siten, että lapset ja nuoret saavat kieltäytyä, vaikka heidän huoltajansa olisivat antaneet suostumuksensa. (Mäkelä 2010, 69.) Lähtökohtana tutkimuksessamme kuitenkin oli, että jokainen vastaaja on suostunut siihen, että tietoja käytetään opinnäytetyössämme ja asiasta on kyselyn yhteydessä heitä informoitu.

Eettisyys tutkimustyössä tarkoittaa sitä, että pyritään estämään vääryydet sekä tuomaan lisää hyviä käytänteitä. Eettisyys lisää opinnäytetyön luotettavuutta ja läpinäkyvyyttä. Tutkimuksissa ja kehittämistöissä eettisiä asioita säätelee Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa - ohjeistus. Tällä ohjeella pyritään turvaamaan oikeudet ja kunnioitus mukana oleville ihmisille. (Osallistavan kehittämisen opas, LibGuides.)

Opinnäytetyön eettisiä periaatteita ovat keskinäinen kunnioitus, tasa-arvo, demokraattinen osallistuminen ja vastavuoroisuus, aktiivinen oppiminen,

tavoitellaan muutosta kehittämällä ja tutkimalla, tavoitteina positiivinen muutos sekä yhteistoiminta. (Osallistavan kehittämisen opas, LibGuides.)

Tärkeimpiä eettisiä periaatteita tutkimusten teossa on tutkimustulosten paikkansa pitävyyden tarkastus sekä tulosten yleistettävyys sekä julkistaminen. Tutkija saattaa liioitella tutkimuksensa yleistettävyttä ja yrittää soveltaa tuloksia asioihin, joissa tulosten pätevyyttä ei ole testattu. Tulosten julkaisulla on kuitenkin se tarkoitus, että julkinen yleisö ja tutkijan kollegat voivat hyödyntää ja arvioida tuloksia. Tämän vuoksi tutkimuksesta tulee nousta esiin selkeästi tutkimuksen alue, jolla tulokset ovat sovellettavissa (Mäkinen 2006, 102.)

Kyselyyn osallistuvien nuorten anonymiteetti säilyi, sillä emme kysyneet heidän henkilötietojaan. Emme myöskään halunneet saada tietoomme heidän kotiseurakuntiinsa liittyviä tietoja, joten myös siinä suhteessa anonymiteetti säilyi täysin. Anonymiteetin säilyminen hyödyttää tutkijaa sekä vastaajia. Tutkijan on helpompi tulkita saamiaan vastauksia, kun vastaukset ovat anonyymejä. Tutkijan ei tarvitse tällöin pelätä, että aiheuttaisi haittaa tutkimukseen vastanneille henkilöille, edes silloin, kun analysoi arkaluontoisia kysymyksiä. Vastaajien on myös helpompi vastata kyselyyn totuudenmukaisesti, kun vastaukset annetaan anonyymisti. Tämä helpottaa tutkimuksen kannalta oleellisten asioiden keruuta (Mäkinen 2006, 114.)

7 AINEISTON ANALYYSI JA TUTKIMUSTULOKSET

Kyselyn aineiston havainnointiin tarvitaan tutkimusmetodi. Metodi syntyy käytänteistä, joiden mukaan tutkija havainnoi ja muokkaa havaintojaan. Teoriapohja määrittää millainen aineisto kerätään ja mikä menetelmä aineiston analyysiin valitaan. Asia voi olla myös päinvastoin, aineisto määrittää rajat teoriapohjalle ja käytettäville metodeille (Alasuutari 2011, 82–83.) Opinnäytetyössä tulosten tarkastelu ei riitä, vaan tuloksia on myös tulkittava (Diakonia-ammattikorkeakoulu. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä).

Lähdimme tarkastelemaan kyselyymme tulleita vastauksia yhdessä ja päätimme, että teemoittelu on paras tapa lähteä järjestämään ja analysoimaan aineistoamme. Teemoittelu on perusmenetelmä laadulliseen analyysiin. Teemoittelua käytetään analysointimenetelmänä, kun tutkimuksessa pyritään hahmottamaan teemoja eli keskeisiä aihepiirejä. (Jyväskylän yliopisto. Aineiston analyysimenetelmät.) Olemme järjestäneet kyselyn vastaukset teemojen alle, jotka nousivat esiin tutkimuskysymyksistä ja niiden avulla saaduista vastauksista. Koimme, että vastausten läpikäynti oli melko helppoa vastausmäärän takia. Analysoinnissa huomasimme, että vastauksissa oli paljon samankaltaisuuksia, joka auttoi teemojen löytämisessä.

Taulukko 1: Teemoittelu

<p>Osallisuus ja vaikuttaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pienryhmätyöskentely - Ryhmäytyminen - Avoin ilmapiiri - Kiireettömyys - Työpajat 	<p>Osallisuutta estävät tekijät</p> <ul style="list-style-type: none"> - Harvat tapaamiset - Omien ajatusten sanoittaminen - Oma luonne 	<p>Onnistumiset</p> <ul style="list-style-type: none"> - Suunniteltu tapahtumapaikka - Koulutus - Työnjako
<p>Kehittämiskohteet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vastuualueet - Aikataulut 	<p>Osallisuus seurakunnissa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kerhonohjaaja - Isostoiminta - Nuorten vaikuttajaryhmä 	<p>Tulevaisuus</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ryhmien ohjaus - Yhteistyötaidot - Ryhmissä työskentely

Kyselyymme vastasi vain neljä kymmenestä tulevaisuusseminaarin suunnitteluun osallistuneesta nuoresta. Arvioimme, että tapahtuman peruuntuminen sekä kyselyn ajankohta vaikuttivat vastaajien määrään. Kysely toteutettiin vasta heinä-elokuun vaihteessa, sillä COVID-19-pandemia hidasti meidän työskentelyämme ja toi suuria muutoksia itse seminaarin järjestämiseen. Nuoria muistutettiin kyselyyn vastaamisesta useaan otteeseen, mutta vastausajan pidentäminen ja muistutukset meidän taholtamme sekä Lasten ja nuorten keskus ry:n taholta ei tuottanut haluttua tulosta. Tulosten luotettavuuden tarkastelu on olennaista pitää mielessä (Diakonia-ammattikorkeakoulu. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä). Kvalitatiivisen aineiston keruussa, aineiston riittävyttä ei mitata samalla lailla kuin muissa tutkimusmetodeissa. Kvalitatiivisen tutkimuksen kohdalla on tapana puhua aineiston kylläntymisestä eli aineiston kerääminen voidaan lopettaa, kun vastaukset eivät tuota enää uutta tietoa (Mäkelä 1990, 52). Vaikka vastaajia oli vain neljä, saimme yhdenmukaisia ja toistuvia vastauksia kyselyyn, minkä perusteella koemme, että aineisto on luotettava ja kylläinen.

7.1 Osallisuus ja vaikuttaminen

Halusimme saada vastauksia siihen, kuinka nuoret kokivat osallisuuden toteutuvan tulevaisuusseminaarin suunnittelussa ja mitkä asiat osallisuutta edistivät. Osallisuuden teemasta meillä oli kyselyssä (liite 2) avoimia kysymyksiä, sekä arviointiasteikolla vastattavia kysymyksiä. Kolmella ensimmäisessä monivalintakysymyksellä selvitimme nuorten kokemuksia osallisiksi pääsemisestä seminaarin suunnittelussa, osallisuuden toteutumisesta työskentelyssä sekä sitä, kuinka tasavertaisesti heidän ideansa ja mielipiteensä otettiin huomioon. Kolmessa ensimmäisessä monivalintakysymyksessä kaikki vastaajat olivat melko yksimielisiä. Kaikkien mielestä kysytyt asiat ovat toteutuneet vähintään hyvin, ja parin mielestä erittäin hyvin. Kaikki vastaajat kokivat osallisuuden toteutuneen hyvin. Nuoret kertoivat ryhmäytymiseen liittyvien ohjelmanumeroiden, pienryhmissä työskentelyn, ryhmän vetäjien aktiivisen näkemysten kyselyn, säännöllisten tapaamisten, kiireettömän

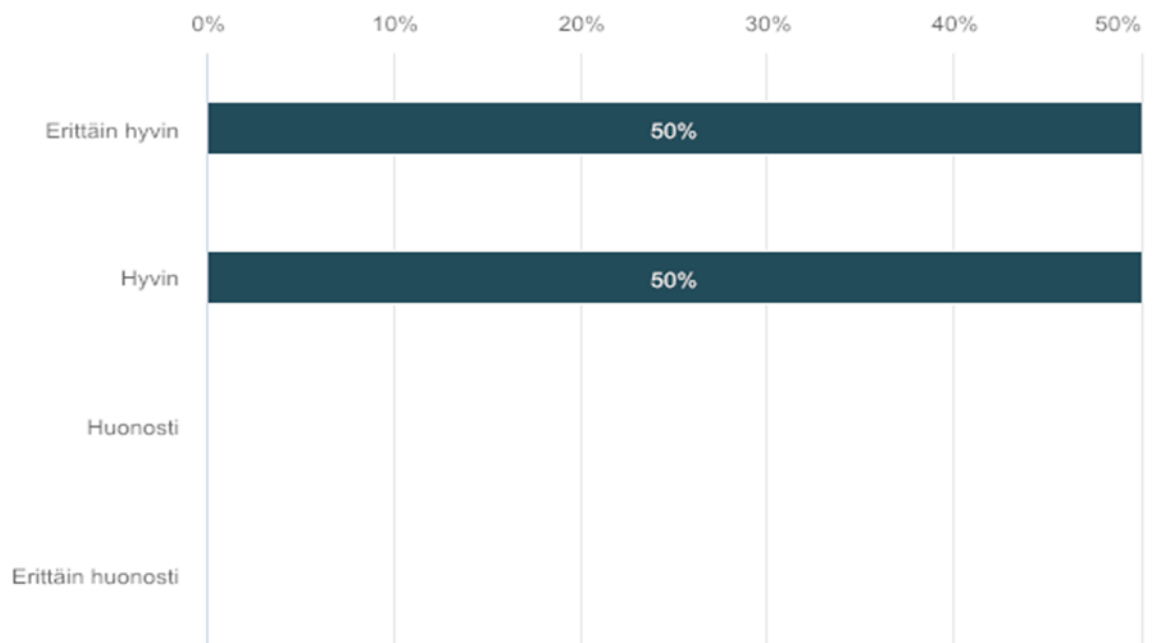
prosessin, yhteishengen ja avoimen ilmapiirin edistäneen osallisuutta suunnitteluprosessin aikana.

Oli helppo jakaa omia näkemyksiä, kun meidät jaettiin usein pieniin ryhmiin, joilla koottiin ajatuksia ja tehtiin joku tuotos, sitten ne jaettiin isommalle ryhmälle. Ryhmän vetäjät kyselivät meiltä aktiivisesti näkemyksiä asioihin ja käytiin kierroksia.

Kuvioissa 1 ja 2 näemme, kuinka nuoret ovat vastanneet kysymyksiin osallisuudesta.

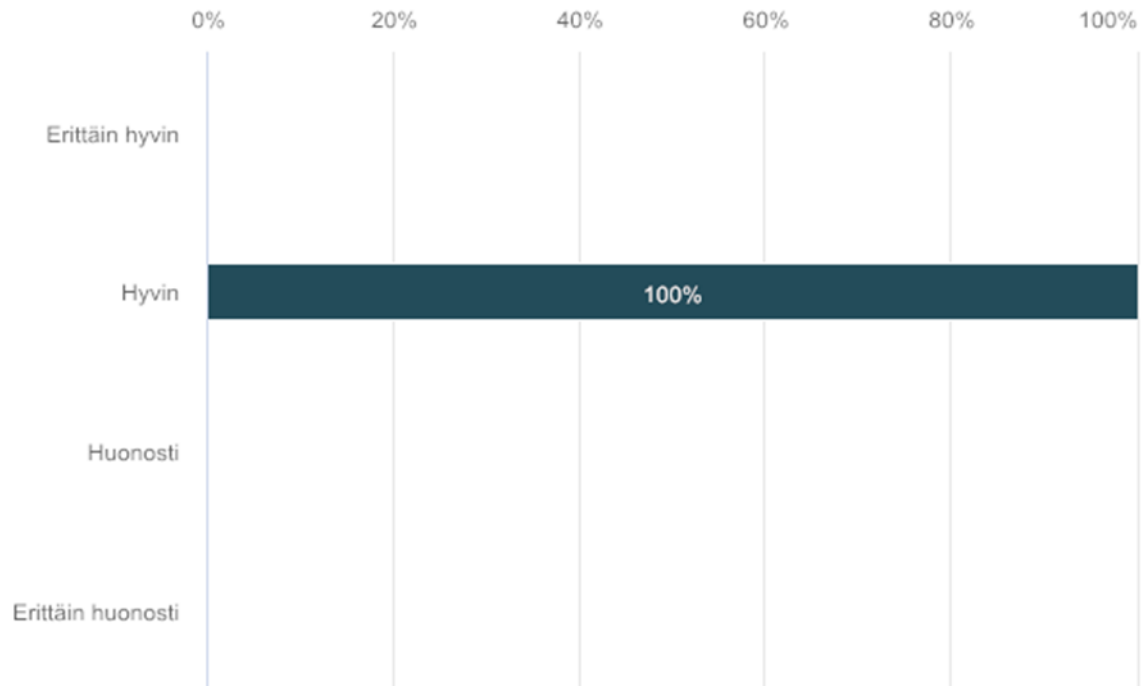
Kuvio 1. Miten hyvin koit pääseväsi osalliseksi seminaarin suunnitteluun?

Vastaajien määrä: 4

Kuvio 2. Miten osallisuus toteutui työskentelyssä?

Vastaajien määrä: 4

Kysyimme nuorilta, mihin asioihin ja millä tavalla he näihin asioihin saivat seminaarin suunnittelussa vaikuttaa. Jokainen kyselyyn vastanneista nuorista oli saanut vaikuttaa seminaarissa järjestettäviin pajoihin tuomalla esiin ideoita ja vaikuttamalla sisältöön ja esiin nousikin, että pajat ovat iso osa Nuorten tulevaisuusseminaaria. Yksi neljästä kertoi myös, että hänen oli ollut tarkoitus pitää seminaarissa hartaus muille osallistujille. Yksi nuorista myös kertoi, että heitä oli kuultu suunnittelupalaverien aikataulutukseen liittyen.

Saimme päättää kanavien aiheista, jotka ovat oleellinen ja iso osa seminaaria. Ensin ideoitiin meille tärkeiden aiheiden pohjalta sopivia aihekokonaisuuksia, sitten mietittiin millaista sisältöä niissä voisi olla ja sitten kokosimme tarkemmat ohjelmasisällöt kanaville.

7.2 Osallisuutta estävät tekijät

Nuoret kertoivat, mitkä asiat estivät heidän osallisuuttaan prosessin aikana. Osallisuutta prosessin aikana estivät muun muassa ryhmän jäsenten tuntemattomuus, vaikeus sanoittaa omia ajatuksiaan, joillekin seminaari ei ollut tuttu, oma ujous sekä harvakseltaan olevat tapaamiset; joka johti porukasta vieraantumiseen sekä tapaamisten välissä syntyneiden ideoiden unohtumiseen.

Ehkä oma "ujous" tai jos ei välttämättä osannut itse sanoittaa ajatuksiaan. Lisäksi en ollut aikaisemmin ollut seminaarissa niin en siitä paljoa tiennyt, joten olin vähän pihalla enkä osannut kaikkeen ottaa kantaa.

7.3 Seminaarin suunnittelun onnistumiset ja kehittämiskohteet

Halusimme myös saada tietoa siitä, mitkä asiat nuorten mielestä tulevaisuuseminaarissa toimivat ja missä asioissa olisi vielä kehittämisen varaa. Näihin kysymyksiin saatiin hyvin erilaisia vastauksia. Hyviä ja toimivia asioita olivat vastanneiden mielestä pajat ja niiden sisältö, tapahtumapaikka toimintakeskus Aito, työnjako sekä koulutus seminaarin vetämistä varten. Yksi nuorista vastasi, että nuorten mielipiteiden esille tuominen oli hänestä onnistunutta. Yksi neljästä ei osannut antaa vastausta tähän kysymykseen.

Keräsimme myös tietoa siitä, kuinka seminaarin suunnittelusta vastaavat työntekijät voisivat tukea nuorten osallisuutta paremmin työskentelyprosessin aikana. Kaikki vastanneet olivat sitä mieltä, että työntekijät tekevät parhaansa ja heistä on ollut suuri apu esimerkiksi motivoitumiseen. He luovat nuorten mielestä rennon ja hyvän ilmapiirin. Yksi nosti esille, että työntekijät voisivat kysellä vielä aktiivisemmin nuorten mielipiteitä, vaikka he niitä jo kyselivätkin. Esiin nousi myös hiljaisempien nuorten huomioon ottaminen ja mielipiteiden kyseleminen. Kokonaisuudessaan nuoret olivat tyytyväisiä työntekijöiden toimintaan ja heidän mielestään työntekijät olivat hoitaneet työnsä hyvin.

Kehittämisen kohteina nähtiin paikan varaus pajoihin, mikä olisi hyvä tapahtua etukäteen esimerkiksi verkossa, jolloin se olisi helpompaa osallistujille. Yhden vastanneen mielestä olisi hyvä, jos järjestäjille jaettaisiin vastuualueet, jolloin toiminta olisi selkeämpää, sillä sen koettiin olevan sekavaa. Eräs vastaajista myös totesi, että tapaamiset tulisi järjestää niin, etteivät ne menisi päällekkäin ylioppilaskirjoitusten kanssa.

7.4 Osallisuus omassa seurakunnassa

Seminaarin suunnittelun lisäksi keskityimme myös yhtenä osana nuorten omiin kokemuksiin seurakunnissaan. Kysyimme heiltä, millaisiin asioihin he ovat saaneet osallistua ja vaikuttaa seurakunnissaan sekä millaisiin asioihin nuoret toivoisivat voivansa tulevaisuudessa osallistua ja vaikuttaa.

Yksi neljästä kertoi, että osallistuu seurakunnan kerhonohjaajatoimintaan sekä isostoimintaan. Yksi nuorista oli perustanut Nuorten vaikuttajaryhmän ja tämän kautta melkein kaikki valtuutettujen asiat ovat myös heidän käsittelyssään. Yksi vastanneista oli osallistunut johtamiskoulutukseen ja saanut sen avulla lisää vastuita seurakunnan toiminnassa. Nuoret olivat olleet mukana ideoimassa leirien ja tapahtumien ohjelmia. Yksi nuorista kertoi, että oli saanut tuoda tulevaisuusseminaarissa nousseita asioita esille muille nuorille seurakunnassa. Vastauksista välittyi se, että nuoret ovat mielestään saaneet vaikuttaa moniin asioihin ja olla mukana osallistumassa toimintaan.

Yksi neljästä kertoi, että pystyy tälläkin hetkellä osallistumaan ja vaikuttamaan kaikkiin asioihin mihin hänellä on tahtoa. Yksi haluaisi osallistua messujen suunnitteluun sekä päätöksentekoon. Yksi nuorista nosti esille yhdenvertaisuuden käsitteen, johon hän haluaisi vaikuttaa. Yksi vastanneista haluaisi vaikuttaa seurakunnassa toiminnan ajankohtiin ja sisältöön sekä ideoida tapahtumia ja kertoa parannusehdotuksia esimerkiksi seurakuntansa leirikeskuksiin.

Käyn itse kirkon sisällä olevassa messuyhteisössä, siellä olen päässyt osallistumaan ja vaikuttamaan moneen asiaan. Olen ollut mukana ideoimassa tapahtumia ja ohjelmaa ja osallistuin esimerkiksi johtamiskoulutukseen, ja sitä kautta olen saanut lisää vastuutehtäviä.

7.5 Tulevaisuus

Halusimme myös tietää, mitä uusia asioita nuoret olivat seminaarin suunnittelun aikana oppineet ja miten he kokivat uusien asioiden auttavan heitä tulevaisuudessa. Puolet vastanneista kertoi, että he olivat oppineet lisää yhteistyötaitoja. Esiin nostettiin myös opittuina asioina ryhmässä työskentely ja ryhmien ohjaamiseen vaadittavat taidot. Yksi vastanneista oli myös oppinut lisää kristillisistä järjestöistä sekä oivaltanut eri seurakuntien välisiä yhtäläisyyksiä ja eroja.

Puolet vastanneista koki, että uudet opitut asiat voivat auttaa etenkin ryhmätilanteissa, esimerkiksi koulussa. Yksi neljästä oli sitä mieltä, että uudet opitut asiat antoivat uskallusta tulevaisuudessa pitää kristillisyyttä näkyvillä omassa elämässään sekä esimerkiksi opiskelun takia muuttaessa hakeutua mukaan paikalliseen toimintaan seurakunnassa. Yksi vastanneista koki, ettei vielä osaa sanoa, kuinka uudet taidot auttavat häntä tulevaisuudessa.

8 POHDINTA

Tiedostimme, että nuorten tulevaisuusseminaarin suunnitteluun osallistuneet nuoret ovat aktiivisia myös omissa seurakunnissaan. Tämän oletuksen valossa odotimme suurempaa vastausprosenttia. Muistutuksista huolimatta vastaajaprocentti oli vain 40%. Jokaista seminaarin suunnitteluun osallistuvaa nuorta muistutettiin vielä henkilökohtaisesti kyselyyn vastaamisesta. Tämä muistutus tapahtui Lasten ja nuorten keskus ry:n yhteyshenkilön kautta. Usea nuorista lupasi vastata kyselyyn, mutta tämän jälkeen saimme vain yhden vastauksen lisää. Vähäisestä vastausmäärästä huolimatta saimme mielestämme selville asioita, joita lähdimme tutkimaan. Koemme, että onnistuimme saamaan tutkimuskysymyksiemme ja hyvin kohdennettujen kyselyn kysymysten avulla tarpeellisia ja kattavia vastauksia.

Kun teimme opinnäytetyön suunnitelmaa, olimme liian optimistisia asetetusta aikataulusta, jossa nuoret ehtivät vastaamaan kyselyymme. Syitä vastaamattomuuteen oli varmasti monia, mutta voimme olettaa, että nuoret, jotka kyselyymme vastasivat ovat ainakin olleet toiminnassa aktiivisesti mukana. Opinnäytetyöstämme oli tiedotettu nuorille jo tammikuussa, joten tietämättömyyden ei pitäisi olla syy vastaamattomuuteen. Tammikuussa nuoret suhtautuivat myönteisesti kyselyyn. Pohdimme siis, onko tapahtuman peruuntuminen vaikuttanut nuorten halukkuuteen vastata kyselyyn. Tammikuun jälkeen nuoret eivät olleet tavanneet toisiaan kasvokkain. Covid-19-pandemia vaikutti opinnäytetyömme aikatauluun, jolloin kysely siirtyi kevään sijasta kesälle. Tämä aikataulumuutos varmasti osaltaan vaikutti vastauksien määrään. Tulevaisuusseminaarin suunnittelu oli jo ohi nuorten osalta, joten orientoituminen aiheeseen uudelleen oli varmasti haastavaa.

Covid-19-pandemia vaikutti aikataulutuksen lisäksi myös muulla tavalla meidän suunnitelmiimme. Seminaarin peruuntuminen jätti meidät hieman tiedottomiksi siitä, mitä seminaarissa todella tapahtuu. Jos seminaari olisi järjestetty, olisimme päässeet myös itse seuraamaan sen ohjelmaa ja tapahtumia. Nuorilla on ollut tieto siitä, mitä seminaarissa tulisi tapahtumaan, mutta meidän käsityksemme jäi

paljon kapea-alaisemmaksi. Käytännössä emme tiedäneet, mitä kaikkea seminaariin on suunniteltu. Tieto suunnitelluista asioista olisi ehkä taustoittanut paremmin kyselyn luomista, vaikka tutkimuksessamme ei sisällöllisesti ollutkaan kyse seminaarin sisällöstä vaan nuorten osallisuudesta. Kokonaisuudessaan opinnäytetyöprosessimme on ollut antoisa, mutta ei helppo. Olemme yrittäneet yhdistää aikataulumme ja muun arjessa tapahtuvan elämämme koulutyön ja opinnäytetyön kanssa. Olemme kokeneet motivaation laskuja ja nousuja koko prosessin ajan. Ennen Covid-19-pandemiaa tapasimme säännöllisesti kasvokkain, mutta tämänhetkisen maailmantilanteen takia jouduimme luopumaan niistä. Olemme tavanneet vain etäyhteyksillä, joka selvästi hankaloitti erityisesti kirjoitusprosessia. Yhteistyömme on yleisesti ottaen ollut koko prosessin ajan sujuvaa.

8.1 Tutkimustulosten pohdintaa

Kyselytutkimuksemme toi Nuorten tulevaisuusseminaarin suunnitteluun osallistuneiden nuorten mielipiteet esille, vaikka vastausmäärä jäi hieman odotettua pienemmäksi. Nuoret olivat sanoittaneet mielipiteitään ja tuntemuksiaan laaja-sanaisesti kyselymme avoimissa kysymyksissä. Tutkimuksemme osoitti, että pääsääntöisesti tulevaisuusseminaarin suunnitteluun osallistuvat nuoret olivat päässeet osallisiksi toimintaan ja kokivat tullessaan kuulluiksi. Nuoret kertoivat, että aikuiset olivat olleet tukena ja kyselleet ideoita ja mielipiteitä. Teoriaosuudessamme kerroimme Kiilakosken (2008, 17) ajatuksesta siitä, että toiminnan on aidosti pyrittävä osallisuuteen ja että se ei onnistu itsestään, ilman selkeitä tavoitteita. Toimintaa täytyy myös muuttaa, jota se vastaa tavoitteisiin. Nuorten tulevaisuusseminaarin suunnittelussa nuoret pääsivät selkeästi vaikuttamaan seminaarin suunnitteluun ja toteutukseen ja heidän ideoitaan ja mielipiteitään oli kuultu.

Nuoret kertoivat monista eri tekijöistä, joiden avulla he olivat tunteneet pääsevänsä osallisiksi seminaarin suunnitteluun. Ryhmäytymiseen liittyvät ohjelmanumerot, säännölliset tapaamiset, pienryhmissä työskentely, yhteishenki, avoin ilmapiiri ja kiireetön prosessi olivat asioita, joiden nuoret kertoivat

edistäneen heidän osallisuuttaan. Jokaisella nuorella oli kokemus siitä, että he olivat saaneet tuoda esiin omia ideoitaan järjestettäviin työpajoihin liittyen. He olivat myös saaneet vaikuttaa niiden sisältöön. Nämä kyselylomakkeella selvitettyt asiat vastasivat tutkimuskysymykseemme siitä, kuinka nuoret kokivat osallisuuden toteutuvan tulevaisuusseminaarin Kirkko 2030 suunnittelussa.

Saimme vastauksia tutkimuskysymykseemme siitä, millaista tietoa ja taitoa nuoret kokivat saaneensa tulevaisuusseminaarin suunnittelusta tulevaisuutta varten. Nuoret olivat oppineet monia uusia asioita, joiden kokivat olevan heille myös tulevaisuudessa hyödyksi. Yhteistyötaidot olivat kehittyneet, kristillisistä järjestöistä oli opittu uutta sekä erilainen ryhmien ohjaaminen sekä niissä työskentely olivat opettaneet heille uusia taitoja. Nuoret myös kokivat, että uudet opitut asiat antoivat rohkeutta tulevaisuuteen oman kristillisen identiteetin tunnistamisessa ja näyttämässä myös ulkopuolisille. Nuoret seurakuntalaisina-kehittämisasiakirjassa kerrottiin siitä, kuinka nuoruus on ikäkausista sellainen, jolloin keskitytään nimenomaisesti oman identiteetin etsintään. Esimerkiksi Nuorten vaikuttajaryhmien tavoitteena on erityisesti tukea nuorten osallisuutta myös kristillisellä tasolla ja selvästi myös Nuorten tulevaisuusseminari on onnistunut tässä tehtävässä. Yksi vastanneista nuorista myös kertoi olleensa perustamassa nuorten vaikuttajaryhmää ja koki tämän olevan hyvä väylä vaikuttamiselle omassa seurakunnassaan.

Nuoret kokivat seminaariin osallistuvien muiden nuorten tuntemattomuuden olevan eräs osallisuutta estävä tekijä. Kuitenkin he aikaisemmin mainitsivat, että ryhmäytyminen oli koettu osallisuutta edistävänä tekijänä. Tässä on osattu kohdata haaste ja parantaa ryhmän toimivuutta vastaamalla haasteeseen oikealla tavalla; ryhmäyttämällä. Saimme kyselytutkimuksellamme vastauksia myös tutkimuskysymykseemme siitä, mitä kehittämistä tulevaisuusseminaarissa olisi tulevaisuusseminaria suunnittelevien nuorten mielestä. Kritiikkiä sai osakseen seminaarin käytänteisiin liittyvät asiat, kuten pajatoimintaan ilmoittautuminen. Osa nuorista tunnisti, että ujous on piirre, joka vaikutti heidän osallisuuteensa negatiivisesti. Kehitettävää nuoret kertoivat nimenomaisesti olevan siinä, että myös ujut henkilöt tulisi ottaa paremmin huomioon ja antaa enemmän painoarvoa sille, että jotkut ovat seminaarin suunnittelussa

ensikertalaisia. Myös me mietimme, että voisiko osallisuutta lisätä sillä, että seminaarin suunnittelussa annettaisiin mahdollisesti nykyistä enemmän aikaa sille, että tarkasteltaisiin asioita myös ensimmäistä kertaa osallistuvien sekä ujompien nuorten näkökulmasta.

Saimme myös vastauksia siihen, millä tavoin nuoret toivoivat saavansa olla osallisina seurakunnissaan. Yksi vastanneista koki, että hän pystyy jo vaikuttamaan ja osallistumaan kaikkiin asioihin, joihin hän itse tahtoo. Yhdellä vastaajista oli halua osallistua messujen eli suunnitteluun ja päätöstentekoon. Eräs vastaajista nosti esille yhdenvertaisuuden käsitteen, johon haluaisi vaikuttaa. Vastauksista kävi myös ilmi, että seurakunnan toiminnan ajankohtiin ja sisältöön haluttiin vaikuttaa. Tapahtumia haluttiin ideoida, sekä esittää parannusehdotuksia esimerkiksi oman seurakunnan leirikeskuksiin.

Kokonaisuudessaan seminaarin suunnitteluun osallistuviin työntekijöihin oltiin tyytyväisiä ja nuorten mielestä heidät oli aidosti kohdattu. Kyselyn tulosten perusteella ilmapiiri seminaaria suunniteltaessa on ollut rento, avoin ja kannustava. Tulokset ovat hyvin positiivisia ja olemme tyytyväisiä tutkimuksemme toteutukseen ja koemme, että tulokset ovat kannustavia tulevia tulevaisuusseminaareja ajatellen.

8.2 Ammatillinen kasvu ja kompetenssit

Sosionomin kompetenssin kriteereissä lukee, että osaaminen edistää osallisuutta ja osallistumisen mahdollisuuksia. Koemme vahvasti, että olemme tästä oppineet ja tutkineet juuri kyseistä asiaa. Koemme myös kykenevämmemme innovatiiviseen ongelmaratkaisuun ja verkostotyöhön sosiaali- ja kirkonaloilla. Olemme myös harjoitelleet ja oppineet soveltamaan tutkimus- ja kehittämismenetelmiä, sekä toimimaan tutkimus- ja kehittämistyössä eettisten periaatteiden ja ohjeiden mukaan. Osaamme edistää osallisuutta ja osallistumisen mahdollisuuksia, tästä olemme oppineet paljon opinnäytetyöprosessimme aikana. Kykenemme myös vaikuttamistyöhön eri toimijoiden kanssa. (Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö kompetenssit.)

Osaamme luoda ammatillisia vuorovaikutussuhteita sekä yhteistyösuhteita. Tätä sosionomin kompetenssin kriteeriä olemme opetelleet, oppineet sekä hyödyntäneet paljon opinnäytetyömme aikana, sekä muutenkin työelämässä. Osaamme tehdä ohjaustyötä erilaisissa sähköisissä toimintaympäristöissä. Olemme opinnäytetyömme aikana olleen nuoriin yhteydessä sähköisesti sekä luoneet heille kyselyn sähköiselle alustalle. Myöskin vallitseva Covid-19 tilanne on vaatinut työskentelyä erilaisilla sähköisillä alustoilla. Koemme pystyvämme ammatilliseen kriittiseen reflektioon, jota olemme joutuneet koko opintojemme ajan harjoittelemaan ja tekemään. (Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö kompetenssit.)

Olemme päässeet harjoittamaan omaa kehittämisosaamistamme. Opinnäytetyöprosessimme aikana olemme erityisesti päässeet tutuksi toiminnan ja oman työn arviointiin sekä prosessiosaamiseen. Prosessiosaamisessa olemme kehittyneet erilaisten prosessien hahmottamisessa ja niiden ymmärtämisessä. (Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö kompetenssit.)

Opinnäytetyöprosessimme on tukenut meidän pedagogista osaamistamme muun muassa kasvun tukemisen sekä yksilön kehityksen tuntemisen osalta. Olemme päässeet prosessin aikana pohtimaan ja peilaamaan näitä asioita, jotta olemme voineet edetä työssämme. (Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö kompetenssit.) Nuorisotyönohjaajan ydinosaamisessa puhutaan kyvystä reflektoida ja kehittää omaa pedagogista ajattelua ja sen vaikutusta omaan toimintaan. Koemme että olemme tehneet tätä reflektiota. Tunnumme kristinuskon teologian perusteet sekä kirkon mission. Olemme opintojemme sekä opinnäytetyöprosessin aikana perehtyneet kristinuskoon ja sen historiaan. (Evl. Dokumentit. Nuorisotyönohjaajan ydinosaamiskuvaus.)

Nuorisotyönohjaajan ydinosaamisen kuvauksessa puhutaan kyvystä tunnistaa kirkon kasvatuksen merkitys lapsen ja nuoren näkökulmasta. Tutkimuksemme aihe on vahvasti liitännäinen lasten ja nuorten kasvuun ja osaltaan kirkon kasvatukseen osallisuuden näkökulmasta. Olemme opinnäytetyöprosessimme aikana molemmat pohtineet paljon sitä, kuinka kykymme tukea kaikenikäisten

lasten ja nuorten kokonaisvaltaista kasvua on kehittynyt ja kuinka merkityksellistä se on. Koemme myös, että olemme päässeet yhdessä keskustelemaan ja refleктоimaan omia ihmiskäsityksiämme. Olemme olleet myös osana tukemassa ja rohkaisemassa nuoria toteuttamaan omaa seurakuntalaisuuttaan ja seurakuntajäsenyyttään. (Evl. Dokumentit. Nuorisotyönohjaajan ydinosaamiskuvaus.) Uskomme, että opinnäytetyömme tulokset ovat kannustamassa seuraavia nuoria osallistumaan Nuorten tulevaisuusseminaarin suunniteluun, sekä itse seminaariin.

Ydinosaamiskuvauksessa mainitaan nuorisotyönohjaajan kyky kehittää ja refleктоida omaa pedagogista ajattelua ja sen vaikutusta omaan toimintaamme. Koemme, että olemme yhdessä tämän prosessin aikana päässeet harjoittamaan kyseisiä taitoja. (Evl. Dokumentit. Nuorisotyönohjaajan ydinosaamiskuvaus.) Olemme joutuneet pohtimaan asioita muun muassa siitä näkökulmasta, että miksi toteutamme asioita tietyllä tavalla ja millä tavalla nämä valinnat tukevat tekemistämme kokonaisvaltaisesti, kohti tavoitteitamme. Mietimme usein myös sitä, kuinka asiat tulisi esittää, jotta ne tukisivat erityisesti nuorten etua.

8.3 Jatkokehittäminen

Tutkimustamme voi hyödyntää tulevien seminaarien jatkokehittämiseen sekä nuorten osallistamiseen seminaarin suunnittelussa. Tutkimusta voisi jatkaa tutkimalla isompana kokonaisuutena nuorten tulevaisuusseminaria. Tutkimuksemme pohjalta lisäisimme jatkotutkimukseen yksilöhaastattelut kyselytutkimuksen rinnalle. Näin varmistuisi laajempi vastaajakunta sekä mahdollisesti syvällisemmät vastaukset. Lisäyksenä jatkotutkimuksessa voisi kerätä myös rinnakkaisaineiston Lasten ja nuorten keskuksen projektin työntekijöiltä, jota itse emme päässeet ajan puutteen vuoksi toteuttamaan. Heiltä kerättäisiin näin ajatuksia siitä millaisia kehitysideoita ja toimenpiteitä heille nousee tutkimuksen tuloksista.

Mielestämme saamiamme vastauksia pystyisi myös käyttämään Nuorten tulevaisuusseminaarin markkinoinnissa seuraaville nuorille, jotka miettivät

hakeutumista tähän prosessiin. Positiiviset kokemukset voisivat tukea muita nuoria ja saada heidät innostumaan. Kokemus siitä, että pääsee oikeasti vaikuttamaan, on nuorille tärkeää. Silloin toisen nuoren kokemus asiasta saa varmasti enemmän painoarvoa, kuin pelkästään aikuisten kertomat asiat seminaarin suunnittelusta.

9 LÄHTEET

Alasuutari, P. (2011). Laadullinen tutkimus 2.0. Vastapaino.

Allianssi ry. Nuorista suomessa. Saatavilla 12.3.2020

<https://www.alli.fi/sites/default/files/2018-05/ns16-netti.pdf>

Diakonia-ammattikorkeakoulu. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä. Saatavilla 5.9.2020

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/303869/C_17_ISBN_9789524930994.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Diakonia-ammattikorkeakoulu. Libguides. Saatavilla 7.9.2020

<https://libguides.diak.fi/c.php?g=389856&p=4680077>

Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö kompetenssi. Saatavilla 20.10.2020:

<https://www.diak.fi/opiskelu/opiskelijan-polku/opintojen-suorittaminen/arviointi/osaamisvaatimukset-sosionomi-amk-kirkon-nuorisotyö/>

Eerola-Ockenström, L., Kalmari, A. ja Kivirinta, M. (2010). Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä: Opas diakonia-ammattikorkeakoulun

opinnäytetöitä varten. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Saatavilla 30.3.2020

https://www.diak.fi/wp-content/uploads/2017/12/Diak_Kohti_tutkivaa_ammattikaytanta_o_pas.pdf

Finlex 60/1991. Yleissopimus lapsen oikeuksista. Saatavilla 31.3.2020

https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1991/19910060/1991060_2

Gretschel, A., Gretschel, A., & Kiilakoski, T. (2007). Lasten ja nuorten kunta. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.

Hakkarainen, K. & Vappula, K. (2015). Mikä ikä?: 10–14 -vuotiaat seurakuntalaisina. Helsinki: Lasten Keskus : Kirjapaja.

Hauta-aho, H., & Tornivaara, S. (2009). Kirkosta kiinni!. Helsinki: Kirjapaja.

Hirsjärvi, S., Remes, P., & Sajavaara, P. (2001). Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

- Jyväskylän yliopisto. Aineiston analyysimenetelmät. Saatavilla 19.11.2020
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineiston-analyysimenetelmät/teemoittelu>
- Kallio, P-K. (2010). Lasten ja nuorten epäsuoran kohtaamisen etiikka. Teoksessa H. Lagström, T. Pösö, N. Rutanen & K. Vehkalahti (toim.) Lasten ja nuorten tutkimuksen etiikka (s. 163–187). Helsinki: Nuoriso-tutkimusverkosto.
- Korkiamäki, R. (2014). ”Jos mä nyt voisin saada ystäviä” – Ulkopuolisuus vertaissuhteissa nuorten kokemana. Teoksessa M. Gissler, M. Kekkonen, P. Känkänen, P. Muranen & M. Wrede-Jäntti (toim.) Nuoruus toisin sanoen, nuorten elinolot vuosikirja 2014 (s. 38–50). Tampere: Juvenes Print – Suomen yliopistopaino Oy.
- L1285/2016. Nuorisolaki. Saatavilla 12.3.2020
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161285?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=nuorisolaki>
- Lasten ja nuorten keskus ry. Järjestö. Saatavilla 30.3.2020
<https://nuorikirkko.fi/jarjesto/nuori-kirkko/>
- Lasten ja nuorten keskus ry. Kirkko2030. Saatavilla 30.3.2020
<https://nuorikirkko.fi/kirkko2030/>
- Lasten ja nuorten keskus ry. Nuorten tulevaisuusseminaari. Työpajat. Saatavilla 22.10.2020 <https://www.lastenjanuortenkeskus.fi/nuorten-tulevaisuusseminaari/tyopajat/>
- Lasten ja nuorten keskus ry. Nuorten vaikuttajaryhmät. Saatavilla 24.10.2020
<https://www.lastenjanuortenkeskus.fi/nuorten-vaikuttajaryhmat/>
- Mäkelä, K. (1990). Kvalitatiivisen analyysin arviointiperusteet. Teoksessa Mäkelä, K. (Toim.), Kvalitatiivisen aineiston analyysi ja tulkinta (s. 42–59). Oy Gaudeamus Ab Helsinki.
- Mäkelä, K. (2010). Alaikäisiä koskevan yhteiskunta- ja käyttäytymistieteellisen tutkimuksen eettinen ennakkosäätely. Teoksessa H. Lagström, T. Pösö, N. Rutanen & K. Vehkalahti (toim.) Lasten ja nuorten tutkimuksen etiikka (s. 67–88). Helsinki: Nuoriso-tutkimusverkosto.
- Mäkinen, O. (2006). Tutkimusetiikka. Gummerus Kirjapaino Oy, Vaajakoski.
- Nieminen, L. (2010). Lasten ja nuorten tutkimus: oikeudellinen tarkastelu. Teoksessa H. Lagström, T. Pösö, N. Rutanen & K. Vehkalahti

- (toim.) Lasten ja nuorten tutkimuksen etiikka (s. 25–42). Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.
- Niskanen, T., Kari, O. (2018). Kasvun ja osallisuuden edistäminen. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Nurmi, S., Nurmi, S., & Rantala, K. (2011). Näyn ja kuulun: Lapsen etu ja osallisuus. Helsinki: LK-kirjat: PTK - poikien ja tyttöjen keskus
- Pekkarinen, E., Pekkarinen, E., Myllyniemi, S., & Aittokoski, H. (2019). Vaikutusvaltaa Euroopan laidalla: Nuorisobarometri 2018. Helsinki: Valtion nuorisoneuvosto.
- Suomen ev.lut kirkko. Nuoret seurakuntalaisina. Saatavilla 1.10.2020:
<https://evl.fi/documents/1327140/51750376/Nuoret+seurakuntalaisina+-kehittämisasiakirja.pdf/2bbd7ddc-10c1-8290-d1b1-dd812bfb48ec?t=1558512820000>
- Suomen ev.lut. kirkko. Dokumentit: Jokainen on osallinen. Saatavilla 21.10.2020:
<https://evl.fi/documents/1327140/52567042/Jokainen+on+osallinen.pdf/8c9af91f-26e0-e292-ece9-328b4f8317bc?t=1560334298000>
- Suomen ev.lut. kirkko. Dokumentit: Nuorisotyönohjaajan ydinosamiskuvaus. Saatavilla 23.10.2020:
https://evl.fi/documents/1327140/43561565/Nuorisotyönohjaajan_ydinosamiskuvaus_2020_pdf.pdf/94ba3786-accb-1346-dbaa-5c189ec753ba?t=1596644157216
- Suomen ev.lut. kirkko. Kirkko ja uskonto päiväkodissa sekä koulussa. Saatavilla 9.6.2020 <https://evl.fi/tietoa-kirkosta/kirkko-ja-yhteiskunta/kirkko-ja-uskonto-koulussa>
- Suomen ev.lut. kirkko. Kirkon strategiat. Saatavilla 1.10.2020:
<https://evl.fi/plus/hallinto-ja-talous/strategiat>
- Suomen ev.lut. kirkko. Kirkon tiedotarkisto: Nuorten vaikuttamismahdollisuudet kirkossa kasvavat. Saatavilla 28.9.2020:
<https://evl.fi/uutishuone/tiedotarkisto/-/items/item/29004/Nuorten+vaikuttamismahdollisuudet+kirkossa+kasvavat>
- Suomen ev.lut. kirkko. Seurakuntien toiminta. Saatavilla 9.6.2020
<https://evl.fi/tietoa-kirkosta/kirkon-organisaatio/seurakunnat/toiminta>

Tähkäpää, A. (2012). Nuoret seurakuntalaisina. Helsinki: Kirkkohallitus.

10 LIITTEET

10.1 Liite 1. SWOT analyysi

INTERNAL FACTORS	
STRENGTHS (+)	WEAKNESSES (-)
<ul style="list-style-type: none"> • Tärkeä ja ajankohtainen aihealue • Toimiva ja hyvä yhteistyökumppani • Työkokemus ikäryhmän parissa • Tarkasti rajattu määrä kyselyyn ja haastatteluun osallistuvia 	<ul style="list-style-type: none"> • Yhteisen ajan järjestäminen ja ajan riittäminen • Vastausten mahdollinen suppeus
EXTERNAL FACTORS	
OPPORTUNITIES (+)	THREATS (-)
<ul style="list-style-type: none"> • Aineistoa osallisuuden kehittämiseen • Tietoa seurakunnille • Nopeasti saatava tutkimuslupa • Joustava ja sujuva yhteistyö 	<ul style="list-style-type: none"> • Seminaari ei toteudu • Kyselyyn tai haastatteluun vastaaminen epätotuudenmukaisesti

10.2 Liite 2. Kyselylomake

Tässä kyselyssä tarkoitamme osallisuudella mukanaoloa, vaikuttamista ja tasavertaisuutta. Suunnitteluryhmässänne jäsenten arvostusta ja tasavertaisuutta.

1. Miten hyvin koit pääseväsi osalliseksi seminaarin suunnitteluun? (monivalinta asteikolla 1-5)
2. Miten osallisuus toteutui työskentelyssänne? (monivalinta asteikolla 1-5)
3. Kuinka tasavertaisesti suunnitteluryhmänne jäsenten ideat ja mielipiteet otettiin huomioon? (monivalinta asteikolla 1-5)
4. Mitkä asiat edistivät osallisuuttasi (tai kuulluksi tulemistasi) seminaarin suunnitteluprosessin aikana? (Avoin)
5. Mitkä asiat estivät osallisuuttasi (tai kuulluksi tulemistasi) seminaarin suunnitteluprosessin aikana? (Avoin)
6. Kuinka vapaasti sait vaikuttaa seminaarin sisällölliseen puoleen? (monivalinta asteikolla 1-5)
7. Mihin asioihin ja miten sait seminaarin sisällössä vaikuttaa? (Avoin)
8. Mitä uusia asioita opit seminaarin suunnittelun aikana? (Avoin)
9. Miten koet opittujen asioiden auttavan sinua tulevaisuudessa? (Avoin)

10. Miten seminaarin suunnittelusta vastaavat työntekijät voisivat tukea osallisuuttasi paremmin työskentelyprosessin aikana? (Avoin)
11. Mitkä asiat ovat toimivia tulevaisuus seminaarissa? (Avoin)
12. Mitä kehitettävää tulevaisuus seminaarin järjestämisessä olisi? (Avoin)
13. Millaisiin asioihin seurakunnassa olet voinut osallistua ja vaikuttaa? (Avoin)
14. Mihin toivoisit voivasi osallistua ja vaikuttaa seurakunnassasi? (Avoin)